

Vesa Kontiainen

A man wearing a brown jacket, black beanie, and glasses is holding a large white swan in a snowy field. The swan is standing on a log. The background is a soft-focus snowy landscape with falling snow.

ELÄMÄNI ELÄIMET

Jampan villieläinhoitola

MINERVA

Elämäni eläimet

© **Vesa Kontiainen ja Minerva Kustannus, 2023.**

Minerva Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

© **kirjan valokuvat: Jarmo Lautamäen arkisto**

www.minervakustannus.fi

Kansi: Jatta Hirvisaari/ Taittopalvelu Yliveto Oy

Kannen valokuva: Kaakon Viestintä Oy/ kuvaaja: Jaakko Avikainen

Ulkoasu: Taittopalvelu Yliveto Oy

ISBN 978-952-375-678-6

Painettu EU:ssa

Vesa Kontiainen

ELÄMÄNI ELÄIMET

Jampan villieläinlaitos

Olavi ja Elsa Lautamäen muistolle.

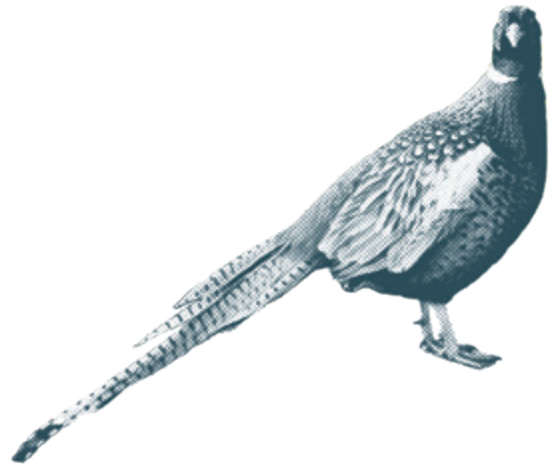
SISÄLLYS

Esipuhe	9
Saatesanat	13
Miten Jarmo Lautamäestä tuli villieläinten pelastaja?	15
Kiinnostus eläimiin syntyi lapsena.....	15
Biologia kiehtoi jo kouluiässä	19
Ensimmäinen potilas oli helmipöllö	20
Eläinhoitolan toiminnan aloittaminen	23
Pertunmaan näädanpoikanen	31
Pulun hengenpelastajana	32
Kurki ottaa Jampasta mittaa	34
Saukonpoikanen	37
Varpuspöllö	38
Ensimmäinen joutsenpotilas Juvalta	40
Ristiinan lintupelastus	42
Haukivuoren joutsen	45
Oravatarinoita	47
Urho-sinikettu	49
Naakkoja verkoissa	52
Tervapääskyt.....	54
Rumpali-rusakko	56
Karkureita ja salamatkustajia	59
Oravanpoikasia	59
Liito-oravan poikaset.....	61
Joutsenet karkuteillä.....	64
Karkaileva siili.....	66
Mäyränpoikaset	67
Pihamies – kesy aikuinen mäyrä.....	68
Mikä lintu se tämä on?.....	70
Varisten Oulun murre vaihtui savoksi.....	72
Lääkärikäynti pelotti joutsenta	73
Harry-harakka	76
Lepakko Pieksämäeltä.....	79
Kannahukka iski kyntensä Jamppaan.....	80

Kissanpentu Venäjältä.....	81
Tilhién päihdehoitajana	83
Punkkareita ja uhkauksia	86
Variksen nokka meni sijoiltaan.....	86
Joutsen tarttui siimaan.....	88
Kanahaukka vei hanskat	90
Härkälintu Hessu Hopo.....	93
Palokärki-punkkari.....	96
Varpushaukan vastoinkäymiset.....	97
Suattaahan se jää kesteé tae voep olla kestävätkin	98
Punkkarinärhi.....	100
Lapinpöllön turha kuolema.....	102
Ketunpoikanen ei selvinnyt.....	104
Pilkkasiipi	106
Supikoiran pennun hoidosta tappouhkauksia	109
Viirupöllö	110
Ukkometso	114
Kaverille kans.....	116
Kynsilakkaa ja uskollisuutta	118
Hemmo-fasaani	118
Tiuhti ja Viuhti -pulut	121
Hiiriä siellä sun täällä	123
Telkkä seurasi poikasiaan.....	124
Siimaleikkurit tekevät pahaa jälkeä.....	125
Kynsilakkaakin on tarvittu	128
Mehiläishaukka Harri.....	130
Kaulushaikara	132
Newcastle-virus levisi pulujen keskuudessa	133
Primadonna vaati palvelua.....	135
Kuljetustehtäviä.....	137
Saukon kuljetus	140
Lohilahden onnellinen joutsentarina	141
Tässä naamassa arpikin kaunistus olisi.....	146
Yllättävää ystävyttä ja vaikeita päätöksiä	148
Autoon törmännyt joutsen piti lopettaa	148
Metsämyyrän poikaset	149
Korppi hoidossa.....	151
Sopu sijaa antaa – Pasi-joutsen, Repe-sorsa ja Lenni-lokinpoikanen...153	
Väärä hälytyksiä	157

Naakkaemo, joka seurasi Jamppaa	162
Viirupöllö pulassa	163
Orpo ketunpoikanen	165
Luonnon roskaaminen aiheuttaa eläimille pahoja ongelmia	166
Ruskosuohaukka	168
Hirvenvasa kyydissä	170
Eläinten lopetuksista	172
Kummallisia pelastuspaikkoja	173
Oravanpoikaset ja pieni siilinpoikanen	176
Vaajakosken ketunpoikanen ei jäänyt loukkuun	179
Suruaikaa ja kesän kiireitä.....	182
Itsetuhoinen joutsen	182
Siilitarinoita	184
Merkitty mies	186
Oravanpoikasen pyydystäminen ei ollut helppoa	188
Naarasjoutsen kuoli pesään	189
Lapinpöllö hyökkäsi	190
Suojavälineet ovat tarpeellisia	193
Kesäkiireitä	195
Vanha mieskin oppii	197
Kuka on Jarmo Lautamäki?.....	199
Lapsuus ja nuoruus.....	199
Harrastukset	200
Koulumaailma.....	202
Nuori kapinallinen.....	206
Bänditoimintaa	208
Nuorena työelämään	213
Visiitti Espooseen	214
Muutto Mikkeliin	215
IT-alan ammattilainen	217
Nightwishin bussikuskina	220
Keikkatarinoita	225
Haave eläinhoitolasta maaseudulla	232
Jälkisanat	235

ESIPUHE

Olen ollut koko elämäni eläinten ystävä, ja kiinnostus on kasvanut vanhemmiten vuosi vuodelta lisää. Uskon näin käyneen monille muillekin ihmisille. Useassa kodissa on lemmikkejä, kissoja, koiria, pupuja, ja ne ovat kuin perheenjäseniä. Ymmärrän sen oikein hyvin.

Mitä vanhemmaksi tulee, sitä enemmän huomaa tarkkailevansa luonnossa olevia eläimiä. En kuitenkaan ole mikään bongari, mutta niiden elämiseen ja tapoihin on alkanut kiinnittää huomiota. Se on hyvin mielenkiintoista seurattavaa. Samanlaisia luojanluomia kuin ihmisetkin.

Vuonna 2016 kuulin Mikkelissä olevasta Jampan eläinhoitolasta. Kuulin tarinoita Jarmo Lautamäestä, joka auttaa hätään joutuneita eläimiä. Kirjoitin vuonna 2017 *Länsi-Savo*-lehteen kolumnin otsikolla *Hyvä mieli*: ”Ihmisille tulee hyvä mieli monesta asiasta. Se voi tulla siitä, kun näkee kuinka onnellisia lapset ovat tai kuinka mukavasti asiat ovat läheisillä ja kanssaihmisillä. Se voi liittyä ystäviin, vanhempiin, vapaa-aikaan, onnistumisiin, rahaan tai työhön. Hyvä mieli on itselläkin monesta asiasta. Ne voivat olla isoja tai pieniä asioita. Pääasia, että asenne on kohdallaan ja mieli on vastaanottavainen. Kun mennyt talvea muistelee, joka siis loppui pari viikkoa sitten, ei hyvää mieltä tullut. Mutta yhdestä asiasta tuli, sillä seurasin Facebookissa Jampan Eläinhoitolan sivuja.

Oikein sydämestä otti, kun katsoi hätään joutuneita eläimiä, ja jotka tämä Jampan Eläinhoitola oli parhaan kykynsä mukaan hoitanut kuntoon ja laskenut eläimet takaisin luontoon. Tuli jopa ilon kyyneleitä, kun joutsenet, oravat, pöllöt ja muut luontokappaleet, jotka olivat joutuneet vaikeuksiin, saivat apua näiltä upeilta ihmisiltä, jotka

auttoivat ja huolehtivat. Mietin, kuinka mahtavaa on, kun on tällaisia ihmisiä, joilla on sydän paikallaan ja jotka ovat inhimillisiä, auttavaisia ja pyyteettömiä. Heidän Facebook-sivuillaan luki näin: 'Emme koskaan kyseenalaista hoitoon tulevan eläimen oikeutta elää Suomen luonnossa. Tärkeintä on aina eläimen hyvinvointi.' Antoi ajattelemisen aiheita, sillä noinkin asia on, jos on vaan sitä oikeaa sydäntä ja avarakatseisuutta asioille. Näinhän sen pitäisi olla meillä ihmisilläkin, paitsi kusipäiden osalta. Niiden kanssa ei pidä tehdä mitään. Ei kannata katsoa eri ihmisiä nokka pystyssä, olivat he sitten herroja, narreja tai tavallisia tauno tasalakkeja. Kunhan ei tehdä kenellekään pahaa. Kaikille ihmisille pitää olla tilaa ja oikeus elää, ja auttaa niitä ketkä ovat hätään joutuneet. Kun koskaan ei tiedä, milloin sitä apua tarvitsee itse kukin."

Tutustuin Jampan Eläinhoitolan eläinpelastustarinoihin ja myöhemmin Jamppaan. Tarinat olivat koskettavia, hauskoja, iloisia, surullisia ja mukaansatempaavia. Huomasin, kuinka paljon ihmiset seuraavat niitä. Jamppa osoittautui tavalliseksi ja mukavaksi mieheksi, joka on lähtöisin Kiteeltä.

Vuonna 2019 alettiin puhua kirjaideasta ja Jamppa näytti vihreää valoa. Tämä oli kirja, jonka halusin ehdottomasti tehdä. Allekirjoittanut tunnetaan musiikkikirjojen tekijänä, mutta tämä projekti innosti ja oli mielenkiintoinen haaste.

Kun lukee Lautamäen historiaa, ei voi kuin todeta, että eipä olisi uskonut. Sen verran värikäs oli hänen lapsuutensa - ja varsinkin nuoruus. Ensimmäiset eläinpelastustehtävät hän teki kuitenkin jo 90-luvulla.

Kirjan tekeminen aloitettiin marraskuussa 2021 ja nyt ollaan tässä. Kirja pitää sisällään yli kahdeksankymmentä tarinaa erilaisista eläin-kohtaloista. Joskus apu tulee ajoissa, joskus taas ei. Tarinat ovat erilaisia niin kuin eläimetkin. Aina kun Lautamäki lähtee pelastustehtävään, se on kuin askel tuntemattomaan. Vaikka eläin on haavoittunut, se ei välttämättä kävele tuosta vaan hoitoon. On oma lukunsa pyydystää ensin eläin hoidettavaksi.

Kun on seurannut läheltä, kuinka hektistä Lautamäen elämä on, niin ei voi kuin ihmetellä, mistä mies kaiken energian puristaa. Var-

sinkin kesäisin kiirettä riittää ja yöunet jäävät kolmeen tuntiin yössä. Silloin kun sydän on täysillä mukana, ei kelloon katsota. Ja Jarmolla on! Sen olen huomannut usean vuoden ajan.

Haluan kiittää Jampan ja Sumpin lisäksi elämäni tärkeintä ihmistä Mira Ketolaista, joka innosti minua seuraamaan Facebookin kautta Jampan sivuja. Hän antoi myös uskoa, että tämä kirja jos mikä kannattaa ja pitää tehdä. Kiitos Mira, että olet.

Kiitän myös Minerva Kustannusta ja Jorma Mahlasta, joka innostui ideasta ja on uskonut siihen alusta asti. Kiitoksemme kuuluvat myös kustannuspäällikkö Pekka Saariselle ja kustannustoimittaja Veera Saariselle.

Kiitän myös Juvan Kulttuuri ry:tä apurahasta, joka osaltaan mahdollisti tämän kirjan tekemisen.

Suurin kiitos kuuluu teille kaikki eläinten ystävät. Suuri joukko on ollut tästä kirjaideasta hyvin innostunut, ja se on antanut lisää intoa tämän kirjan tekemiseen.

Syyskuussa 2022

Vesa Kontiainen

SAATESANAT

Jamppahan on kertakaikkinen moniosaaja!

Nettivelho (Nightwishin kotisivujen ensimmäinen ylläpitäjä, ja miunkin IT-tuki aikoinaan, kun en ATK:sta mitään ymmärtänyt), bussikuski bändin alkuaikoina Suomessa, villieläinhoitaja, sekä parissakin bändissä vaikuttava rocktähti!

Lonkerot siis ulottuvat moneen suuntaan.

Hän oli aina luotettava ja täsmällinen kuski, ja hermot kestivät mainiosti uransa nousuhuumassa mekastavaa poppoota. Jampan oma rocktausta ja -henkisyys oli tähän varmasti isona syynä.

Villieläinhoitajana oleminen on varmasti hauskan eksoottinen työ, ei ole toista vastaavan tittelin omaavaa kaveria tullut vastaan. Tärkeää puuhaa, ja selvästi hänelle sydäntä lähellä. On ylipäänsä hienoa, että ihmiset käyttävät nämä muutamat elämisen vuosikymmenet omiin unelmiinsa ja kiinnostuksen kohteisiinsa, olivatpa ne miten erikoisia ja epätrendikkäitä hyvänsä. Ja siinä samalla kun jättää planeettaa hie-
man parempaan kuntoon kuin sille syntyessämme, on elämän tarkoitus täytetty.

Näitä asioitahan Jamppa elämässään ansiokkaasti toteuttaa.

Kiitos menneistä ja tulevista vuosista! Oot mainio kaveri.

Tuomas Holopainen

MITEN JARMO LAUTAMÄESTÄ TULI VILLIELÄINTEN PELASTAJA?

KIINNOSTUS ELÄIMIIN SYNTYI LAPSENA

”Olin kaksivuotias, kun perheemme muutti Tohmajärveltä Kiteelle Närsäkkälän rajavartioasemalle. Isäni Olavi oli rajaylivääpeli ja aseman päällikkö. Asuin lapsuuteni aika lailla syrjässä, ihan Venäjän rajan vieressä. Suomen puolelta pystyi heittämään kiven Venäjän maalle. Sieltä sain ensimmäisen kipinän villieläinten maailmaan jo ennen kouluikää. Sillä alueella oli paljon karhuja ja susia, joita liikkui aivan kodin lähimaastossa, jossa leikimme. Ei vanhemmat koskaan varoittanut, että varokaa karhuja tai susia, eikä niitä pelätty millään muotoa. Siellä elettiin sopusoinnussa luontokappaleiden kanssa. Talvisin isä otti minut usein mukaan moottorikelkkareissulle, kun käytiin tarkistamassa rajaa. Niillä reissuilla näkyi paljon eri eläinten jälkiä, millaisia ei kaupunkien luonnossa välttämättä löydy. Se oli pienelle pojalle suurta ja ihmeellistä.

Monesti isä pyysi rajavartioston pihalle kuuntelemaan susia, kun ne ulvoivat Venäjän puolella. Se kuului hyvin selvästi, järven rannassa kun oltiin. Tuo ääni teki lähtemättömän vaikutuksen.”

Syötän puluja noin 10-vuotiaana jossain junamatkan varrella.

Ensimmäinen kosketus niin sanottuun villieläimeen tapahtui juuri Närsäkkälän rajavartiossa. Kyse ei ollut susista, karhuista tai mistään nelijalkaisesta vaan variksesta.

”Veljeni Martti kävi ottamassa pesästä variksen elätiksi. Siihen aikaan se oli aika yleistä, toivottavasti ei enää nykyään. Ristittiin se Villeksi. Ville oli meistä varsin mukava tapaus, ja meille siitä riitti riemua. Isä ja muut siellä työskentelevät olivat eri mieltä. Rajavartioasemalla oli yhteinen tila, missä rajavartion miehet lukivat lehtiä, lepäilivät, söivät ja joivat kahvia. Siihen aikaan lehdet tulivat heittolaatikkoon, varmaan tulee vieläkin maaseudulla joissain paikoissa. Ville Varis kävi aina lukemassa lehden ensiksi. Se lensi postilaatikkoon ja nokki lehden pieneksi silpuksi. Sekös rajamiehiä ketutti. Veljeni kanssa vakuuteltiin, että pidetään Ville kurissa ja nuhteessa. Eihän se Ville mitään uskonut, varis kun kerran on.

Maitolaiturilta käytiin siihen aikaan hakemassa maidot äidin kanssa, ja Ville tuli niille reissuille aina mukaan. Tuohon aikaan autojen pissapojan nupit olivat kiiltäviä, joten Ville keksi käydä irrottamassa ne joka autosta ja kätkeä jonnekin. Taas tuli rajamiehet sanomaan meille, että ’ei jumalauta tule mittään tämän teidän variksen kanssa. Se tekee vaan koko ajan tuhoa.’

Viimeinen pisara oli, kun rajavartioasemalle oli tulossa jotain tärkeitä vieraita peräti silloisesta Neuvostoliitosta. Ruokahuoneeseen oli katettu pitkä pöytä täyteen kaikkia herkkuja. Ville Varis istui tätekkakun päällä ja hakkasi sitä nokallaan. Se oli ilmeisesti lopullinen niitti, ja huumorintajun viimeinen askel oli ylitetty. Tuon tapauksen jälkeen varis katosi salaperäisesti. Isä sanoi meille: ’Joo, näin sen lähtevän muiden varisten mukaan.’ Se oli sikäli aika ihmeellistä, sillä Ville oli nähnyt aikaisemminkin muita variksia, mutta ei ollut lähtenyt meiltä minnekään. Muutamia vuosia sitten ennen kuolemaansa isä kertoi totuuden. Hän tunnusti, että vei Ville Variksen metsään kannon päälle ja lähti sitten kovalla vauhdilla juoksemaan autolleen ja karkuun. Ville jäi sinne. Isä ei halunnut lopettaa sitä, mutta halusi säilyttää rajamiesten keskinäisen rauhan, kun Ville oli tehnyt niille aika paljon kiusaa. Eiköhän Ville luonnossa hyvin pärjännyt, sillä se osasi lentää, hakea ruokaa ja oli muutenkin hyvässä kunnossa.

Vanhemmat opettivat kunnioittamaan eläimiä. Kotiseudullahan oli paljon karhuja ja susia, enkä ole koskaan pelännyt kumpaakaan. Ny-

Kepposia tehtäillut Ville-varis ja kissamme Kisu sulassa sovussa Närsäkkälän rajavartioaseman pihamaalla joskus 1970-luvulla.

kyisin kun kommentoin somessa karhujen ja susien puolesta, niin vastaukseksi tulee, että mitä sinäkin niistä tiedät kun asut kaupungissa. Kyllä minä niistä jonkun verran tiedän, sillä asuin lapsuuteni ja varhaisnuoruuteni maalla. Kun lapsena leikittiin Kiteellä pimeällä muiden lasten kanssa, niin ei tullut mieleenkään, että susi tulee ja syö minut. Mutta lapsuudesta tuli kimmoke, miten eläimiä pitää kohdella. Otinhan minäkin 10-vuotiaana Kiteellä harakanpoikasen pesästä lemmikikseni ja kasvatin sen. Kaiken kaikkiaan elämä Närsäkkälässä antoi hyvän kipinän tulevalle luonto- ja eläinharrastukselle.”

Ensimmäiset eläinpelastusjutut Lautamäki koki jo lapsena Kiteellä.

”Siihen aikaan ihmiset suojasivat marjapensaat muikkuverkoilla. Ei siis sellaisilla kuin nykyään. Nykyään on oikeita marjaverkkoja, mutta silloin ei ollut. Se oli tuolloin hyvin älyvapaata toimintaa. Joka ilta meidän äiti syötti siilejä, ja naapurilla oli pensaiden suojana muikkuverkko. Joka aamu niihin oli joku siili tarttunut. Kun siili panikoi, se yrittää rimpuilla väkisin verkosta irti. Sitten se menee palloksi, ja yhtäkkiä sitä verkkoa olikin joka puolella siiliä. Verkko uppoaa sen nahkaan. Niitä me äidin kanssa irrotettiin aika paljon. Leikattiin koko verkko pois, ja siihen meni parhaimmillaan puoli päivää. Siili on tosi kiitollinen potilas, ei näy kuin nenänpää piikkien joukosta. Kun siilin jalkojen ympäriltä poistaa verkkoa, saa siihen käyttää runsaasti mielikuvitusta. Siilejä hoidettiin, ja pahimmat tapaukset vietiin paikalliseen eläinlääkäriin. Kysyttiin naapurilta, onko sinun ihan pakko viritellä noita muikkuverkkoja, mutta aina he virittivät ne uudestaan. Ja jos siinä ei ollut siiliä kiinni, niin sitten oli harakka, rastas tai varis. Linnut sotkeutuvat vielä pahemmin, koska ne panikoivat paljon isommin jäädessään johonkin kiinni.

Luonto ja eläimet ovat olleet nuoruudesta lähtien erittäin lähellä sydäntäni. Koin lapsena paljon surua siitä, kun joku lintu lensi ikkunaan ja menehtyi. Äidin kanssa niitä haudattiin kyyneleet silmissä.

Meillähän oli aikoinaan pihalla yksi rotta. Se oli siinä mielessä harvinaista, että niitä ei ollut kuin yksi, vaikka aina sanotaan, ettei voi olla yhtä rottaa. Jos siellä on yksi, siellä on silloin vähintään kymmenen. Mutta ei ollut kuin tuo yksi. Isä lupasi 50 markkaa sille, joka saa sen kiinni. Eihän me sitä koskaan kiinni saatu. Eikä varmaan edesauttanut sekään, että kun pääsin hyvälle hollille, niin en tehnyt mitään. Korkeintaan tamppasin jalalla kerran maahan, niin että se ehti lähteä karkuun. En ihan saanut rottaa kiinni, näin sen kuitenkin. Isän mielestä oli hauska juttu, kun luettiin, että siili tappaa hiiriä ja rottia. Yhtenä iltana katsottiin ruokakupille, jossa siili ja rotta siinä söivät sulassa sovussa vierekkäin samalta lautaselta. Siihen meni sekin teoria.”

Yllättävää oli, että Jarmo suoritti 10-vuotiaana metsästyskortin. Tosin sille kortille ei tullut käyttöä, sillä luontokuvaus vei siitä voiton. Siihen siunaantui isän ja hänen kameransa myötä oiva mahdollisuus. Samalla se avarsi Lautamäen maailmankuvaa. Luonnossa liikkuminen

oli äärettömän mielenkiintoista, kun pääsi bongaamaan erilaisia eläimiä.

”Olin tuolloin koulussa kolmannella tai neljännellä luokalla. Olin lukeutunut jo silloin paljon *Erä*-lehtiä ja alaan liittyvää kirjallisuutta. Innostuin, että minusta tulee metsästäjä. Metsästysura kesti kuitenkin vain yhden päivän. Vein Kiteelle minkkiloukun. Aamulla kun menin katsomaan, loukussa oli varis, jonka päästin vapaaksi. Tuomasin, että antaa olla, tämä ei ole minun juttuni. Minusta piti tulla suuri metsästäjä, vaan toisin kävi.

Äiti suositteli, että metsästä mielummin kameralla. Sain lainata isän kameraa, ja aloin ottaa luontokuvia. Aloin siis metsästäämään eläimiä kameran avulla, ja se oli hyvä päätös.”

BIOLOGIA KIEHTOI JO KOULUIÄSSÄ

Koulussa oli kolme ainetta, jotka saivat nuoren kiteeläisen teinin keskittymään opiskeluun eikä opettajien häiritsemiseen. Silloin ei kepposteltu.

”Biologian tunnilla olin innoissani, varsinkin kun oli puhe eläimistä. Silloin olin kiltisti ja hyvin tarkkaavainen. Jo siinä vaiheessa olin opetellut lintujen äänet ulkoa kasettisarjalta, joka minulle oli aikoinaan ostettu. Samoin miulla oli lintukirja, jonka sain synttärilahjaksi noin 10-vuotiaana, ja se on tallessa vieläkin. Siitä olin opetellut kaikki Suomen linnut ja tiesin, miten ne käyttäytyvät sekä milloin ja missä ne pesivät. Opetin muutaman kerran jopa biologian opettajaa. Ilmoitin, että tämä lintu ei kyllä ihan noin tee, miten sinä siitä opetat ja selität. Se tekee yleensä ihan toisella tavalla. Opettaja oli hieman häkeltynyt, mutta myös hyvillään siitä, että olin perehtynyt oma-aloitteisesti aiheeseen.

Toinen asia, mistä pidin koulussa, oli äidinkieli. Kirjoitin kuulemma hyviä aineita, omasta ja opettajan mielestä. Kolmas mieluinen aine oli englantia, mutta siihen se sitten jäikin. Noista aineista tykkäsin, ja niissä oli mukavat opettajat. En tehnyt niillä tunneilla kepposia enkä lentänyt luokasta ulos, mutta kaikkien muiden aineiden tunneilla oli vauhtia riittävästi. Se tosin ei ole kyllä mikään kehumisen aihe.”

ENSIMMÄINEN POTILAS OLI HELMIPÖLLÖ

Ensimmäinen Lautamäen eläinpelastustehtävä tapahtui vuonna 1993. Mies oli viettämässä vapaapäiväänsä kotonaan Postin toimistosta, kun hänelle soitettiin työpaikalta.

”Pieni helmipöllö lensi Mikkelissä Postin lajittelukeskuksen ikkunaan. Kun harrastin tuolloin luontokuvausta, niin jollekin työkaverille tuli mieleen, että Jarmohan saattaisi tietää, mitä tälle pöllölle pitäisi tehdä. Kävin hakemassa sen meille. En ollut koskaan ennen hoitanut minkäänlaista villieläintä lukuun ottamatta lapsena äidin kanssa pelastamiani siilejä. Helmipöllö laitettiin kissankuljetushäkkiin olohuoneen kirjahyllyn päälle.”

Elettiin lama-aikaa, mikä näkyi Lautamäenkin perheessä. Pankkilainojen korot olivat korkealla, mikä kirpasi hyvin kohtalokkaasti monia suomalaisia. Tarjolla oli vain niukkuutta.

”Meillä oli paljon asuntolainaa, ja jouduttiin nipistämään omasta taloudesta. Sumppi luki Marttojen pula-ajan kirjasta, kuinka tehdä mahdollisimman halvalla ruokaa. Helmipöllö sen sijaan söi palapaistia, mikä maksoi kaupassa hurjan paljon siihen aikaan. Sille

ei voinut syöttää makaronilaatikkoa tai mitään keittoja. Pöllö söi tyytyväisenä palapaistia, ja myö syötiin näkkileipää sekä keittoja, jossa ei ollut aina sattumiakaan mukana. Silloin tajusin ottaa huomioon sen, että vaikka olisi kuinka huono tilanne, niin eläimen pitää syödä hyvin, sillä muuten se ei vahvistu tai parane. Pöllö oli meillä hoidossa kahden viikon ajan, ja lopulta vapautin sen Mikkelin Kalevankankaalle. Pöllö

Ensimmäinen potilas helmipöllö tuli hoitoon vuonna 1993 ennen varsinaisen hoitolatoiminnan aloittamista.

Hauskoja, liikuttavia ja opettavia eläinten pelastumistarinoita

Vuonna 2017 Jarmo Lautamäki perusti villieläinten hoitamiseen ja auttamiseen keskittyneen Elämäni eläimet ry:n, joka tunnetaan paremmin Jampan eläinhoitolana. Lautamäen ohjenuora on, ettei mitään eläintä saa jättää hädänalaiseen tilaan. Hoitolaan tuodaan vuosittain 200–300 mitä erilaisinta eläinpotilasta.

Kirjassa Lautamäki kertoo kymmeniä erilaisia eläinpelastustarinoita vuosien varrelta, joutsenista, oravista, siileistä, viirupöllöistä, mäyristä, näädistä sekä kymmenistä muista lajeista. Useimmiten ne ovat päätyneet onnellisesti, mutta monta kertaa apu on tullut liian myöhään.

Jarmo Lautamäelle myönnettiin Eläinsuojelun Topelius -palkinto marraskuussa 2022. Palkinnon perusteissa todettiin, että ”Jarmo Lautamäki on jo pari vuosikymmentä pyyteettömästi hoitanut ja kuntouttanut avun tarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä omassa kodissaan”.

”Eläimet ovat samanlaisia Luojan luomia kuin ihmisetkin.”

– Jarmo Lautamäki

Vesa Kontiainen on juvalainen tietokirjailija ja toimittaja. Hän on kirjoittanut kaksitoista kirjaa, joista viimeisimpiä ovat *Popeda Nelkytä vuotta*, *Mika Sundqvist – Suomenrockin sekatyömies*, *Hurriganes – Albumit 1973–1988* ja *Mato Valtonen – Hullunrohkea monitoimielämä*.

50.19

Kansi: Jatta Hirvisaari/Taittopalvelu Yliveto Oy
Kannen kuvat: etukansi Kaakon Viestintä Oy/Jaakko Avikainen, muut kuvat iStock.

minerva
www.minervakustannus.fi

ISBN 978-952-375-678-6

9 789523 756786